

Анцілеўская А.В., студ. гр. 203 ФТБК і СМ
БДУКМ
Навуковы кіраўнік – Іваноўскі Ю.У.,
ст. выкладчык

МЕМАРЫЯЛЬНЫЯ КАНАТАЦЫІ ГРАМАДСКАГА АСЯРОДЗЯ ДЗЯРЖАВЫ: МАРСІЛІЙ ПАДУЯНСКІ І ЯГО ПРАЦА “ АБАРОНЦА МІРУ”

Фармаванне мемарыяльных канатацый заснаваны на прызнанні ўнікальнасці і непаўторнасці кожнай асобы, яе духоўных воляў, правы рэалізоўваць свой уласны жыццёвы выбар на аснове прылучэння да агульначалавечых каштоўнасцяў. Мэта сацыяльнай мемарыялізацыі складаецца ў забеспячэнні ўмоў для вольнага самавызначэння кожнага чалавека ў прасторы соцыўма, прызнанні ім уласных каштоўнасцяў у форме жыццёвых мэт, кіроўных матываў і інтэрасаў, імкненняў, запатрабаванняў, прынцыпаў. Гэта напраста ставіцца і да нашага героя – Марсілія Падуянскага (1280-1343г.г.), бо адлюстраванне падобных гістарычных асоб мяркуе неабходнасць выкарыстання галоўнага “тэндэ” мемарыяльнай культуры – мемарыяльнасці, як асновы трансляцыі рацыянальных сэнсаў сацыяльна-палітычнага развіцця. Мемарыяльнасць у сваю чаргу грунтуецца на цэлым шэрагу паняццяў, якія расчыняюць розныя аспекты стасункаў яе утрыманне (мал.1).

Культуралагічныя кампаненты мемарыяльнасці, іх рэалізацыя і ажыццяўленне
* <i>Дзіскурсіўнасць (ад лат. discars – довад, разваг) - апасродкаваннасць, якая складаецца з паслядоўнага шэрагу гістарычных з’яў, дзеянняў мемарыяльных падзей, кожнае з каторых залежыць ад папярэдняга і абумоўлівае паслядоўнае іх развіццё.</i>
* <i>Камунікатыўнасць (лат. communication - злучальны, сазлучаны) – здольнасць да сумяшчальнасці рознатыповых сацыяльных з’яў, усталяванню іх ўзаемасувязяў для магчымасцяў трансляцыі перадач з пакалення ў пакаленне.</i>
* <i>Кантэкстуальнасць (лат. contextus – цесная сувязь, злучэнне) – скончанасць, як азначэнне сэнсу дзеля гістарычных падзей, з’яў.</i>
* <i>Плюральнасць (ад лат. plures – множнасць, шматстайнасць) – мноства незалежных пачаткаў у структурах памяці.</i>
* <i>Нарматыўнасць (ад лат. – норма, усталяванне парадку) – парадкаванне, усталяванне мемарыяльных абразцоў, прывід іх да нормы.</i>

Мал.1. Стасункі мемарыяльнасці сацыяльна-палітычнага асяродзя

Феномен мемарыялізацыі М. Падуянскага складаны і шматстайны, заснаваны на фарміраванні і ажыццяўленні кантэкстаў Сярэднявечча. У XI – XIV ст.ст. у Заходней Еўропе адбыўся хуткі рост прадукцыйных сіл: ажыўленне гандлю, развіццё гарадоў, рамёстваў і грамадства. Палітычныя пачуцці сярэднявечнай цывілізацыі, нягледзячы на панаванне хрысціянскай рэлігіі, суадносяцца з узроўнем палітычнага ўзаемадзеяння па лініях: " народ - суверэн - дзяржава". Царква не імкнулася выкараніць усе ранейшыя вераванні людзей, пазбягаючы паганскага кантэкстнага поля рэлігійнага ў палітычным, лічачы, што варвары паступова ўпадабаюць хрысціянства.

У выніку амбівалентны гратэскавы светапогляд, істотна адрозны ад прапаведуемага царкоўнага вучэння. Амбівалентнасць светапогляду і сацыяльна-палітычных пачуццяў стала нормай для жыцця ў соцыўме. Чалавечая прырода палітычных пачуццяў Сярэднявечча, добра бачная ў моманты іх станаўлення, узлёту і падзенні, у становішчы іх бінарнага супрацьстаяння адзін аднаму. Усё жыццёвае спалучэнне М. Падуянскага таму яскравы прыклад. Бо, досыць паставіць або стварыць шэраг такіх становішчаў з гэтых паняццяў, дзейсных і ў сённяшняй палітыцы, як побач з'яўляецца процілеглае: святасць/грэшнасць, пэўнасць/здрада, вера/сумнеў, літасць/жорсткасць - не толькі суседнічаюць у палітычнай рэфлексіі сярэднявечнага чалавека, але і пераходзячы ў адзін аднаго нараджаюць асновы мемарыяльнасці і сённяшняй палітычнай сістэмы.

Палітыка ў XI-XIV ст.ст. вызначаецца адносінамі адданасці і заступніцтва, хоць час ад часу сутыкнення з іншаверцамі, арабамі або язычнікамі стымулююць месіянскае аб'яднанне хрысціянскіх народаў у дужанні з ворагам. У Сярэднявеччы спачатку Тамаш Аквінскі (1225-1274гг.) пераглядае, ідучы ад Аўгуста Блажэннага (354 – 430гг.), дуалізм хрысціянства і зямная улада атрымліваюць у яго працах больш значную ролю, а Уільям Оккем (1285-1349гг.) ужо, як схаласт, сцвярджае, што і Тата можа быць нелегітымным. Марсілій Падуянскі, імкнучыся далей

абгрунтаваць умовы імператарскага кіравання ўлады, стварае вучэнне аб народаўладдзі, апісвае лад выбарчай манархіі, заснаванай на грамадскай дамове. У сваёй працы "Абаронца міру" (1324 - 1326гг.), ён упершыню выказаў асноўныя ідэі аб палітычнай дзейнасці, якія мелі, на яго роздум, тэалагічнае ўтрыманне, адпавядаўшае духу чароўнага адкрыцця. Асноўнай крыніцай рэлігійнага тлумачэння праблем грамадскага жыцця, у тым ліку палітычнай улады, дзяржавы, волі чалавека выступала "вечная кніга" з біблейскімі тэкстамі. М. Падуянскі, як прыхільнік каралеўскай улады, здолеў высветліць у сацыяльна-палітычных умовах Сярэднявечча і тэарэтычна абгрунтаваць некалькі гістарычна бясспрэчных становішчаў:

Па-першае, па яго меркаванню, царква нясе адказнасць за ўсе беды і няшчасці міру. Яны адхільныя, калі толькі надалей царкоўнікі будуць займацца выключна сферай духоўнага жыцця людзей. Царква павінна быць адзелена ад дзяржавы і падпарадкаваная ў рамках паўнамоцтваў свецкай улады;

Па-другое, палітычная ўлада і яе дзяржава паўсталі падчас паступовага ўскладнення формаў чалавечага інтэрната. Спачатку сем'і ў імя агульнай выгоды і з агульнай згоды злучаюцца ў роды, роды - у плямёны. Затым кансалідуюцца гарады, завяршальная стадыя - з'яўленне дзяржавы;

Па-трэцяе, сапраўдная крыніца ўсякай улады - народ. Ад яго зыходзіць, як улада свецкая, так і духоўная. Толькі ён, адзін - носьбіт суверэнітэту і вярхоўны заканадавец. Пад народам М. Падуянскі разумеў не ўсё насельніцтва дзяржавы, а толькі лепшую, найгодную яго частку. М. Падуянскі дзяліў чальцоў грамадства на дзве катэгорыі: вышэйшую і ніжэйшую. Вышэйшая - вайскоўцы, святары, службоўцы - служаць палітычным інтэрасам дзяржавы, агульнай выгодзе; ніжэйшая - гандляры, земляробы, рамеснікі - клапацяцца аб сваіх дзелях інтэрасах;

Па-чацвёртае, дзяржаўная ўлада дзейнічае, першым чынам, пасродкам выдання законаў. Яны - іста загада сюзерэна, якія падмацоўваюцца пагрозай рэальнага пакарання або абяцанні рэальнай узнагароды. Законы дзяржавы

адрозніваюцца ад законаў божых, суправаджаных чаканнем узнагарод або пакаранняў у замагільным жыцці. Права выдаваць юрыдычныя законы мае народ. Зыходзячы з палітычнай практыкі італьянскіх гарадоў-дзяржаў таго перыяду, М. Падуянскі канкрэтызуе гэтую фундаментальную прэрагатыву ў тым сэнсе, што заканадаўца павінны найболей годныя, выконваць падобную місію людзі, абраныя насельніцтвам. Законы абавязковыя як для самога народа, так і для тых дзяржаўных сіл, што выдаюць гэтыя законы.

Аўтар "Абаронцы міру" адным з першых стаў праводзіць выразнае адрозненне паміж заканадаўчай і выканаўчай уладай у дзяржаве. Па меркаванні Падуянскага, менавіта заканадаўчая ўлада вызначае кампетэнтнасць і арганізацыю дзяржавы. Апошняя наогул дзейнічае дзякуючы аўтарытэту, якім яе надзяляе заканадавец. М. Падуянскі важнае месца адводзіў выбарнасці. Нават ва ўмовах манархіі, якая здавалася яму найлепшай дзяржаўнай прыладай, павінны былі дзейнічаць, па яго меркаванню, электаральныя прынцыпы. Абраны жа манарх, як правіла, найболей падыходны кіраўнік, а таму выбарчая манархія значна пераважней манархіі спадчынай, носіць выразна легітымны характар. Гэтыя думкі і наогул, праца "Абаронца міру", у гісторыі палітыка-прававых вучэнняў - яркая з'ява. М. Падуянскі доказна адстойваў самастойнасць дзяржавы, яго незалежнасць ад Царквы. Народ-суверэны, суадносіны заканадаўчай і выканаўчай улад, абавязковасць закону для ўсіх асоб у дзяржаве, у тым ліку і для манархаў. Паліталагічныя меркаванні з "Абаронцы міру", дабратворна паўплывалі на фармаванне паданняў аб дэмакратычнай прыладзе грамадства, сталі папярэднікамі шматлікіх тэарэтычных становішчаў і адраджэння палітычнай рэчаіснасці Новага часу.

Спіс выкарыстаных крыніц:

1. Языкович, Виктор Робертович. Культурология : учебно-методическое пособие для студентов вузов культуры и искусства / В. Р. Языкович. - Минск: РИВШ, 2010. - 363 с.

2. Ле Гофф, Ж. Цивилизация средневекового Запада : пер. с фр. / Жак Ле Гофф ; общ. ред. Ю. Л. Бессмертного ; послесл. А. Я. Гуревича. – М. : Издательская группа Прогресс : Прогресс-Академия, 1992. – С. 265, 299.

3. <http://politics.ellib.org.ua/pages-378.html>

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ